

**การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตเครื่องปั้นดินเผาของกลุ่มอาชีพหัตถกรรม
บ้านเชียงเครือ จ.สกลนคร**
ขวัญชนก วงศ์แพงสอน* กฤตพงศ์ วัชรานุกุล วรวิทย์ กุลตังวัฒนา
และ นันทิยา พรหมทอง

**Cost and Return Analysis of Pottery Making in Baan Chiangkhrua,
Sakon Nakhon Province**

Kwanchanok Wongpangson*, Krittapong Watcharanukul, Worrawit Kultangwatana
and Nantiya Promtong

สาขาวิชาการบัญชี คณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร
Department of Accounting, Faculty of Liberal Arts and Management Science, Kasetsart University Chalemphrakiat Sakon Nakhon
Province Campus.

*Corresponding Author. E-mail address: famknw@csc.ku.ac.th

Received 30 May 2011; accepted 31 August 2011

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตเครื่องปั้นดินเผาของกลุ่มอาชีพหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงเครือ ตำบลเชียงเครือ อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร จากผลการศึกษพบว่าโครงสร้างต้นทุนการผลิตของกลุ่มอาชีพหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาต้นทุนการผลิตเครื่องปั้นดินเผาเฉลี่ย 39,772 บาทต่อเดือน ส่วนใหญ่เป็นค่าแรงงานทางตรงเท่ากับ 15,773 บาท คิดเป็นร้อยละ 39.66 ของต้นทุนการผลิตทั้งหมด รองลงมาได้แก่ค่าใช้จ่ายในการผลิต เท่ากับ 14,335 บาท คิดเป็นร้อยละ 36.04 และวัตถุดิบทางตรง เท่ากับ 9,664 บาท คิดเป็นร้อยละ 24.30 กำไรสุทธิทางบัญชี เฉลี่ยต่อปีเท่ากับ 95,096 บาท อัตรากำไรขั้นต้นเท่ากับร้อยละ 22.48 อัตรากำไรสุทธิต่อยอดขายเท่ากับร้อยละ 15.45 จุดคุ้มทุน เป็นจำนวนชิ้นต่อเดือนเท่ากับ 273 ชิ้น และเป็นจำนวนเงินต่อเดือนเท่ากับ 25,037.39 บาท ราคาขายเฉลี่ยเท่ากับ 91.84 บาทต่อชิ้น ต้นทุนการผลิตเฉลี่ยเท่ากับ 73.45 บาทต่อชิ้น และผลจากการวิเคราะห์ผลตอบแทนของโครงการ พบว่า มีกระแสเงินสดสุทธิ เท่ากับ 278,278.92 บาท มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) เท่ากับ 96,812.53 บาท ระยะเวลาคืนทุน (PB) 4 ปี 8 เดือน ระยะเวลาคืนทุนคิดลด (DPB) 5 ปี 4 เดือน และอัตราผลตอบแทนจากโครงการ (IRR) เท่ากับร้อยละ 12.82 ซึ่งเป็นอัตราผลตอบแทน ของโครงการที่สูงกว่าอัตราคิดลดร้อยละ 7.5 สรุปได้ว่าการผลิตเครื่องปั้นดินเผามีความคุ้มค่าต่อการลงทุน

คำสำคัญ: ต้นทุน ผลตอบแทน เครื่องปั้นดินเผา

Abstract

This research aims to understand the cost and return of pottery industry in Baan Chiangkhrua, Chiangkhura sub-district, Muang District, Sakon Nakhon Province. From the industry's structure, it is found that the industry's average cost production is 39,772 Baht per month, which is the accumulation of labor cost 15,773 Baht/month or 39.66%, manufacturing overhead 14,335 Baht/month or 36.04% and direct material 9,664 Baht/month or 24.30%. The industry's annual net profit is 95,096 Baht as the gross profit margin is 22.48%; net profit margin is 15.45%; break even point is 273 units or 25,037.39 Baht/month. While the cost is 73.45 Baht/unit, the average sale price is 91.84 Baht/unit. The analysis shows that the industry's net cash flows is 278,278.92 Baht, net present value (NPV) is 96,812.53 Baht, payback period (PB) is 4 years and 8 months, discount payback period (DPB) is 5 years and 4 months and internal rate of return (IRR) is 12.82% which is higher than discount rate up to 7.5%. It is assumed that this pottery industry is a worthwhile investment.

Keywords: Cost, Return, Pottery

บทนำ

ในช่วงเวลาที่ประเทศไทยประสบกับปัญหาวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และมีผลกระทบต่อประชาชนทุกระดับนั้น ปัญหาหนึ่งที่ประชาชนระดับรากหญ้า ซึ่งเป็นคนกลุ่มใหญ่ของประเทศถูกรุมเร้าคือปัญหาความยากจน รัฐบาลจึงได้ประกาศสงครามกับความยากจน โดยได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาเกี่ยวกับโครงการ “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์” (One Tambon One Product) ซึ่งมีหลักแนวคิดในการปลูกจิต

สำนึกและสร้างความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน เพื่อสร้างงาน สร้างรายได้ รัฐบาลมีแนวคิดในเรื่องของอุตสาหกรรมชุมชน เพื่อให้แต่ละพื้นที่ได้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของท้องถิ่นตนเอง ซึ่งเป็นแนวทางประการหนึ่งที่จะสร้างความเจริญแก่ชุมชนให้สามารถยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของคนในชุมชนให้ดีขึ้นได้ โดยมีหลักการพื้นฐาน 3 ประการ คือ 1. ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่สากล (Local Link Global) 2. การพึ่งตนเองและคิดอย่างสร้างสรรค์ (Self-Reliance and Creativity) 3. การสร้าง

ทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development) โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ เป็นโครงการที่รัฐบาลส่งเสริมให้ชาวบ้านในแต่ละตำบลสร้างอาชีพในการผลิตสินค้าเพื่อออกจำหน่าย โดยสร้างสินค้าที่เป็นสินค้าประจำตำบลนั้น ๆ เป็นการสร้างรายได้ด้วยการนำทรัพยากรและภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์หรือบริการที่มีคุณภาพเป็นเอกลักษณ์ของตนเองสอดคล้องกับวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น สามารถจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้และสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนให้สามารถพึ่งตนเองและสร้างอาชีพที่ยั่งยืนให้เกิดขึ้นในชุมชน (สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, 2545)

ประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่บ้านเชียงเครือ ตำบลเชียงเครือ อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร มีความชำนาญในการทำเครื่องปั้นดินเผามาตั้งแต่รุ่นบรรพบุรุษส่วนมากจะนำมาทำเป็นเครื่องใช้ในครัวเรือน เช่น โอ่งน้ำ หม้อข้าว หม้อแกง ถ้วยชาม และเนื่องจากสภาพที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของชุมชนอยู่ในพื้นที่ที่มีดินชนิดพิเศษ มีความเหนียวเนื้อละเอียดไม่มีหินหรือสิ่งอื่นใดมาปนอยู่ การทำเครื่องปั้นดินเผาจึงเป็นขั้นตอนที่ง่าย ไม่ฉีกขาด เมื่อเผาแล้วไม่แตกกร้าว สีสวยมีความคงทน จึงทำให้ผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาได้รับความนิยมใช้กันอย่างแพร่หลายภายในชุมชน และได้ถ่ายทอดวิชาความรู้ในการทำเครื่องปั้นดินเผาด้วยเทคนิคการผลิตพิเศษและลวดลายสวยงามที่แสดงถึงภูมิปัญญาของท้องถิ่นที่สั่งสมและสืบเนื่องกันมาเป็นเวลานานถึงปัจจุบัน (ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระดับประเทศ, 2551) ประกอบกับพัฒนาการทางด้านเทคโนโลยีและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จึงทำให้สามารถพัฒนาออกแบบรูปแบบผลิตภัณฑ์ได้หลากหลายจนสามารถนำมาใช้ได้หลาย ๆ รูปแบบ รวมถึงเป็นอุปกรณ์ตกแต่งที่สามารถใช้ได้ในทุกสถานที่ จนมีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักของคนทั่วไปทั้งในและต่างประเทศ สามารถสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชนได้เป็นอย่างดี ตลอดจนรัฐบาลมีการส่งเสริมให้เป็นผลิตภัณฑ์ภายใต้โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาในเรื่องของการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนของการผลิตเครื่องปั้นดินเผาของกลุ่มอาชีพหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา บ้านเชียงเครือ ตำบลเชียงเครือ อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปเผยแพร่ให้แก่ผู้ผลิตรายใหม่และผู้สนใจทั่วไปได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนและผลตอบแทนที่ได้รับจากการผลิตเครื่องปั้นดินเผา ตลอดจนเป็นข้อมูลเบื้องต้นให้หน่วยงานภาครัฐ เอกชนสามารถนำผลการศึกษานี้ไปประกอบประกอบการพิจารณาตัดสินใจและกำหนดนโยบายด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้จะใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยว

กับต้นทุนและผลตอบแทนของการผลิตเครื่องปั้นดินเผา ประชากรในการวิจัยคือกลุ่มอาชีพหัตถกรรมบ้านเชียงเครือ ในเขตพื้นที่ตำบลเชียงเครือ อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ด้วยสถิติพรรณนา (Descriptive analysis) โดยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ด้านกำลังการผลิต ต้นทุน รายได้ มาใช้ในการคำนวณหาผลตอบแทนของการผลิตเครื่องปั้นดินเผาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย

2. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative analysis) เป็นการวิเคราะห์ต้นทุน รายได้ และผลตอบแทนสุทธิของการผลิตเครื่องปั้นดินเผา โดยนำต้นทุนและผลตอบแทนทั้งหมดที่ผ่านการวิเคราะห์แล้วในขั้นตอนแรกมาวิเคราะห์ทางการเงิน และใช้เกณฑ์การตัดสินใจแบบปรับค่าเวลาเป็นหลัก โดยอาศัยเกณฑ์การตัดสินใจ 4 วิธี คือระยะเวลาคืนทุน (Payback Period : PB) ระยะเวลาคืนทุนแบบคิดลด (Discount Payback Period : DPB) มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net present value: NPV) และอัตราผลตอบแทนของโครงการ (Internal rate of return method: IRR) โดยแต่ละวิธีมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 วิธีระยะเวลาคืนทุน (Payback Period : PB) เป็นวิธีการวิเคราะห์และประเมินค่าของโครงการ โดยการนำกระแสเงินสดไหลเข้าในแต่ละปีมาสะสมรวมกันเรื่อย ๆ เพื่อหาช่วงระยะเวลาที่ผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุนเท่ากับกระแสเงินสดไหลออก จำนวนรอบเวลาที่ผู้ลงทุนจะได้รับเงินคืนครอบคลุมจำนวนเงินที่จ่ายลงทุนคือระยะเวลาคืนทุน

2.2 วิธีระยะเวลาคืนทุนแบบคิดลด (Discount Payback Period : DPB) เป็นวิธีการวิเคราะห์และประเมินค่าของโครงการที่เหมือนกันกับวิธีระยะเวลาคืนทุน แต่กระแสเงินสดไหลเข้าและกระแสเงินสดไหลออกนั้นต้องคำนวณให้เป็นมูลค่าปัจจุบัน

2.3 วิธีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net present value method: NPV) เป็นวิธีการวิเคราะห์และประเมินค่าของโครงการ โดยการนำเอาค่าของเวลาเข้ามาเกี่ยวข้องโดยพิจารณาเฉพาะโครงการลงทุนที่มีมูลค่าปัจจุบันสุทธิเป็นบวก แสดงว่าอัตราผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุนมากกว่าต้นทุนของเงินลงทุนหรืออัตราผลตอบแทนขั้นต่ำที่ต้องการใช้ในการคำนวณหามูลค่าปัจจุบันสุทธิมีดังนี้

$$NPV = \sum_{t=0}^n \left(\frac{C_t}{(1+k)^t} \right)$$

โดยกำหนดให้

NPV = มูลค่าปัจจุบันสุทธิ

C_t = กระแสเงินสดในปีที่ t ไม่ว่าจะเป็นกระแสเงินสดเข้าหรือกระแสเงินสดออก

t = ปีที่ลงทุน

n = ช่วงระยะเวลาสุดท้ายของการลงทุน

k = อัตราคิดลด

2.4 วิธีอัตราผลตอบแทนของโครงการ (Internal rate of return method: IRR) วิธีอัตราผลตอบแทนของโครงการ หมายถึง อัตราคิดลดที่ทำให้มูลค่าปัจจุบันของต้นทุนเท่ากับมูลค่าปัจจุบันของรายได้หรือผลประโยชน์จากการลงทุนซึ่ง ณ อัตราผลตอบแทนนี้จะทำให้ NPV มีค่าเท่ากับศูนย์ หลักเกณฑ์ในการเลือกโครงการคือ จะเลือกลงทุนในโครงการนั้นถ้า IRR มีค่ามากกว่าค่าเสียโอกาสของเงินลงทุน ซึ่งมีสูตรในการคำนวณดังนี้

$$NPV = 0 + CF_0 \frac{CF_1}{(1+k)^1} + \dots + \frac{CF_n}{(1+k)^n}$$

โดยกำหนดให้

CF_0 = กระแสเงินสดในปีที่ 0 ไม่ว่าจะเป็นกระแสเงินสดเข้าหรือกระแสเงินสดออก

CF_n = กระแสเงินสดในปีที่ n ไม่ว่าจะเป็นกระแสเงินสดเข้าหรือกระแสเงินสดออก

k = อัตราผลตอบแทนที่กำหนด

ผลการศึกษา

ข้อมูลด้านรายได้ กำลังการผลิต ต้นทุน และผลตอบแทนที่ได้จากการผลิตเครื่องปั้นดินเผา

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มอาชีพหัตถกรรมตัวอย่าง ทำการผลิตเครื่องปั้นดินเผาจำนวนทั้งสิ้น 19 ชนิด แบ่งเป็นการผลิตออกจำหน่ายทั่วไป 16 ชนิด และเป็นการผลิตตามคำสั่งซื้อของลูกค้า 3 ชนิด มี ต้นทุนการผลิต ต่อเดือนเฉลี่ย 39,772 บาท ส่วนใหญ่เป็นค่าแรงงานทางตรงเท่ากับ 15,773 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 39.66 ของต้นทุนการผลิตต่อเดือน รองลงมาเป็นค่าใช้จ่ายในการผลิต เท่ากับ 14,335 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 36.04 ของต้นทุนการผลิตต่อเดือน และต้นทุนวัตถุดิบทางตรง เท่ากับ 9,664 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 24.30 ของต้นทุนการผลิตต่อเดือน รายละเอียดข้อมูลรายได้ กำลังการผลิต ต้นทุน และผลตอบแทนจากการดำเนินงาน ดังนี้ (Table 1, 2)

กำไรสุทธิที่ได้จากการผลิตและจำหน่ายเครื่องปั้นดินเผา

จากการสำรวจและเก็บข้อมูลของกลุ่มอาชีพหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา พบว่า ยังมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานนอกเหนือจากการผลิตเครื่องปั้นดินเผา โดยเฉลี่ย 3,200 บาทต่อเดือน ดังนั้น การคำนวณกำไรสุทธิ ซึ่งเป็นผลต่างระหว่างต้นทุนและผลตอบแทนที่เกิดจากการผลิตและจำหน่ายเครื่องปั้นดินเผาในรอบระยะเวลาเดียวกัน จึงเป็นดังนี้ (Table 3)

การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตเครื่องปั้นดินเผา

การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางการเงินของการผลิตเครื่องปั้นดินเผาของกลุ่มอาชีพหัตถกรรม เครื่องปั้นดินเผากรณีตัวอย่าง ใช้ระยะเวลาของโครงการ 5 ปี และใช้

อัตราคิดลดร้อยละ 7.5 ต่อปีตามอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่เกษตรกรต้องชำระคืนให้แก่สถาบันทางการเงินที่กู้ยืมมา โดยเฉลี่ย พบว่า มีผลสะสมของกระแสเงินสดสุทธิรวม 5 ปี เท่ากับ 278,278.92 บาท คิดเป็นระยะเวลาคืนทุน (PB) 4 ปี 8 เดือน ส่วนมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) รวม 5 ปี เท่ากับ 96,812.53 บาท คิดเป็นระยะเวลาคืนทุนคิดลด (DPB) 5 ปี 4 เดือน และอัตราผลตอบแทนจากโครงการ (IRR) เท่ากับร้อยละ 12.82 ดังนั้น เมื่อนำมาวิเคราะห์พบว่าการผลิตเครื่องปั้นดินเผามีความเป็นไปได้และคุ้มค่าต่อการลงทุน โดยเมื่อพิจารณาค่า NPV แล้วมีค่า มากกว่า 0 หรือมีค่าเป็นบวก แสดงว่า ผลตอบแทนเมื่อคิดเป็นมูลค่าปัจจุบันแล้วสูงกว่ามูลค่าปัจจุบันของค่าใช้จ่ายตลอดอายุโครงการทำให้เกิดกำไร สำหรับ PB สามารถคืนทุนได้ในระยะเวลาเฉลี่ยประมาณ 5 ปี ส่วน IRR มีค่าเท่ากับร้อยละ 12.82 ซึ่งเป็นอัตราผลตอบแทนที่ทำให้มูลค่าปัจจุบันของรายได้เท่ากับมูลค่าปัจจุบันของค่าใช้จ่ายมีค่าสูงกว่าอัตราคิดลดร้อยละ 7.5 (Table 4)

Table 1 Sale volume and revenue of pottery making per month.

List	Production Capacity* (Piece)	Price per unit* (Baht)	Sale Volume* (Baht)
สินค้าที่ผลิตจำหน่ายทั่วไป			
โอ่งผาปิด ขนาดกลาง	25	60	1,500.00
โอ่งผาปิด ขนาดใหญ่	25	70	1,750.00
กระถางปลูกชุดเล็ก	46	80	3,680.00
กระถางปลูกชุดใหญ่	37	180	6,660.00
กระถางน้ำเต้า	20	70	1,400.00
เตาเนื้ออย่าง	35	50	1,750.00
เตาจุ่มจุ่ม	50	25	1,250.00
กระถางปลูกกก	48	50	2,400.00
กระถางปลูกต้นไม้ใหญ่	75	25	1,875.00
กระถางปลูกต้นไม้เล็ก	80	15	1,200.00
กระถางแขวน	92	10	920.00
ชาตั้ง ขนาดใหญ่	22	70	1,540.00
ชาตั้ง ขนาดเล็ก	26	30	780.00
กระถางต้นไม้ลาย(กลม)	46	40	1,840.00
กระถางต้นไม้ลาย(จีบ)	42	40	1,680.00
กระถางครอบผักกึ๋ยจ่าย	36	30	1,080.00
สินค้าที่ผลิตตามคำสั่งลูกค้า			
โคมไฟ	25	150	3,750.00
โอ่งไซ้	25	250	6,250.00
กระถางผีตาโขน	20	500	10,000.00

* calculated data

Table 2 Industry's capacity, cost and return of pottery making per month.

List	Sale Volume* (Baht)	Production Cost* (Baht)	Gross profit per month* (Baht)	Gross profit margin* (%)
สินค้าที่ผลิตจำหน่ายทั่วไป				
โอ่งผาปิด ขนาดกลาง	1,500.00	963.99	536.01	35.73
โอ่งผาปิด ขนาดใหญ่	1,750.00	1,272.84	477.16	27.27
กระถางปลูกชุดเล็ก	3,680.00	2,352.94	1,327.06	36.06
กระถางปลูกชุดใหญ่	6,660.00	6,128.97	531.03	7.97
กระถางน้ำเต้า	1,400.00	1,091.93	308.07	22.01
เตาเนื้ออย่าง	1,750.00	1,316.93	433.07	24.75
เตาจุ่มจุ่ม	1,250.00	789.71	460.29	36.82
กระถางปลูกกก	2,400.00	2,106.37	293.63	12.23
กระถางปลูกต้นไม้ใหญ่	1,875.00	894.92	980.08	52.27
กระถางปลูกต้นไม้เล็ก	1,200.00	706.81	493.19	41.10
กระถางแขวน	920.00	456.89	463.11	50.34
ชาตั้ง ขนาดใหญ่	1,540.00	1,031.03	508.97	33.05
ชาตั้ง ขนาดเล็ก	780.00	537.64	242.36	31.07
กระถางต้นไม้ลาย(กลม)	1,840.00	1,261.94	578.06	31.42
กระถางต้นไม้ลาย(จีบ)	1,680.00	1,065.69	614.31	36.57
กระถางครอบผักกึ๋ยฉ่าย	1,080.00	670.45	409.55	37.92
สินค้าที่ผลิตตามคำสั่งลูกค้า				
โคมไฟ	3,750.00	3,166.07	583.93	15.57
โอ่งโซว์	6,250.00	5,188.83	1,061.17	16.98
กระถางผีตาโขน	10,000.00	8,768.06	1,231.94	12.32

* calculated data

Table 3 Income statement estimate

List	Monthly Average* (Baht)	Annual Average* (Baht)	Percentage (%)
รายได้จากการขาย	51,305	615,660	100.00
หัก ต้นทุนขาย	39,772	477,264	77.52
กำไรขั้นต้น	11,533	138,396	22.48
หัก ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	3,200	43,300	7.03
กำไรสุทธิ (ทางบัญชี)	8,333	95,096	15.45
บวก ค่าเสื่อมราคา	3,935	47,220	7.67
กำไรสุทธิที่เป็นเงินสด	12,268	142,316	23.12

* calculated data

Table 4 The products' break event point analysis per month.

List	Break event point* (piece)	Break event point* (Baht)
สินค้าที่ผลิตจำหน่ายทั่วไป		
โอ่งผาปิด ขนาดกลาง	16	900.38
โอ่งผาปิด ขนาดใหญ่	16	1,115.43
กระถางปลูกชุดเล็ก	12	912.94
กระถางปลูกชุดใหญ่	13	2,216.47
กระถางน้ำเต้า	18	1,251.54
เตาเนื้ออย่าง	25	1,205.66
เตาจุ่มจุ่ม	37	902.66
กระถางปลูกกก	41	2,034.60
กระถางปลูกต้นไม้ใหญ่	28	692.06
กระถางปลูกต้นไม้เล็ก	58	861.53
กระถางแขวน	72	711.59
ชาตัง ขนาดใหญ่	14	978.36
ชาตัง ขนาดเล็ก	34	1,020.02
กระถางต้นไม้ลาย(กลม)	27	1,046.61
กระถางต้นไม้ลาย(จีบ)	23	905.87
กระถางครอบผักกึ๋ยฉ่าย	30	892.63
สินค้าที่ผลิตตามคำสั่งลูกค้า		
โคมไฟ	10	1,471.08
โอ่งโซว์	6	1,415.14
กระถางผีตาโชน	4	1,596.65

* calculated data

Table 5 Cost and return analysis of pottery making in Baan Chiangkhrua, Sakon Nakhon Province.

Year	Cash Inflow*	Cash Outflow*	Net Return* Baht
0		621,100.00	(621,100.00)
1	615,660.00	468,344.00	147,316.00
2	677,226.00	515,178.41	162,047.60
3	744,948.60	566,696.24	178,252.36
4	819,443.46	623,365.86	196,077.60
5	901,387.81	685,702.45	215,685.36
Total	3,758,665.87	3,480,386.95	278,278.92
PB			4.68 Years
DPB			5.36 Years
NPV			96,812.53
IRR			12.82 %

* calculated data

อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาของกลุ่มอาชีพหัตถกรรมตัวอย่าง พบว่า โครงสร้างต้นทุนการผลิตเครื่องปั้นดินเผา ส่วนใหญ่เป็น ค่าแรงงานมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.66 ของต้นทุน การผลิตทั้งหมดเนื่องจากเป็นปัจจัยสำคัญในการผลิต ซึ่ง

ประกอบไปด้วยค่าแรงงานตั้งแต่ค่าแรงในกระบวนการไม่ ดินหรือผสมดิน ค่าแรงช่างปั้นและค่าแรงช่างเตาเผา แต่ แรงงานในการผลิตเครื่องปั้นดินเผา ส่วนใหญ่จะใช้แรงงาน ภายในครัวเรือนเป็นหลัก ค่าแรงช่างปั้นจะคิดเป็นชิ้นงาน หากงานชิ้นใดต้องอาศัยความประณีตและความเชี่ยวชาญ ในการปั้นค่าแรงงานส่วนนี้ก็จะสูงขึ้นตามไปด้วย ต้นทุนการ ผลิตที่รองลงมา ได้แก่ ค่าใช้จ่ายการผลิตและต้นทุนวัตถุดิบ คิดเป็นร้อยละ 36.04 และ 24.30 ของต้นทุนการผลิต ทั้งหมดตามลำดับ เนื่องมาจากวัตถุดิบทางตรงสามารถ หาได้จากพื้นที่ในเขตชุมชนของกลุ่มผู้ผลิตเอง จึงสามารถ ลดต้นทุนและประหยัดค่าขนส่งวัตถุดิบได้เป็นจำนวนมาก ซึ่งในภาพรวมด้านกระบวนการผลิต ผู้ผลิตส่วนใหญ่จะมี ขั้นตอนที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งปริมาณผลผลิตหรือต้นทุนการ ผลิตจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย ๆ อย่าง เช่น ความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์ในการผลิต ราคา วัตถุดิบ อำนาจต่อรอง เป็นต้น

ในด้านการลงทุนผลิตเครื่องปั้นดินเผาของกลุ่มอาชีพ หัตถกรรมบ้านเชียงเครือ พบว่ามีอัตราผลตอบแทนอยู่ใน ระดับที่น่าพอใจโดยเฉพาะอย่างยิ่งอัตรากำไรขั้นต้นคิด เป็นร้อยละ 22.48 ของยอดขาย ซึ่งแสดงถึงประสิทธิภาพ ของการทำการกำไรที่พอสมควร แต่มีอัตรากำไรสุทธิคิดเป็น ร้อยละ 15.45 ของยอดขายที่กลุ่มผู้ผลิตยังต้องบริหารจัดการ ด้านค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานมากขึ้น ระยะเวลาคืน ทุนของโครงการนับได้ว่าโครงการนี้เป็นอุตสาหกรรมที่มี ระยะเวลาคืนทุนพอเหมาะ คืออยู่ในช่วงระยะเวลา 5 ปี ซึ่งเกณฑ์ในการพิจารณาระยะเวลาคืนทุน คือ จะยอมรับ โครงการที่มีงวดระยะเวลาคืนทุนสั้นที่สุด ทั้งนี้เพราะ โครงการลงทุนที่มีงวดระยะเวลาคืนทุนสั้นมากเท่าใดก็จะ ถือว่ามีความเสี่ยงน้อยมากเท่านั้น สำหรับการที่อุตสาหกรรม นี้มีระยะเวลาคืนทุนที่ไม่ยาวมาก เป็นเพราะมีรายจ่ายการ ลงทุนที่ไม่สูงเกินไป ซึ่งรายจ่ายลงทุนที่สำคัญ คือ ต้นทุน วัตถุดิบทางตรงและอุปกรณ์การผลิตมีราคาไม่สูงนัก อาคารสถานที่ที่ใช้ในการผลิตส่วนใหญ่จะใช้บ้านพักอาศัย เป็นสถานที่ผลิต ส่วนด้านผลตอบแทน ของโครงการ พบว่า มีกระแสเงินสดสุทธิ เท่ากับ 278,278.92 บาท มูลค่า ปัจจุบันสุทธิ (NPV) เท่ากับ 96,812.53 บาท ระยะเวลา คืนทุน (PB) 4 ปี 8 เดือน ระยะเวลาคืนทุนคิดลด (DPB) 5 ปี 4 เดือน และอัตราผลตอบแทนจากโครงการ (IRR) เท่ากับร้อยละ 12.82 ซึ่งเป็นอัตราผลตอบแทนของโครง การที่สูงกว่าอัตราคิดลด ร้อยละ 7.5 % ซึ่งถือว่ามีความ คุ่มค่าต่อการลงทุน

ในรายงานการศึกษาวิจัยอื่น เช่น พจนีย์ (2547) พบว่า ในการผลิตสินค้าของกลุ่มหัตถกรรมเครื่องปั้น ดินเผาเกาะเกร็ดมีปัจจัยการผลิตประกอบด้วย ดิน ทุน แรงงาน เชื้อเพลิง และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ถ้าหากกลุ่มผลิต สินค้า Mass Product เพียงอย่างเดียวจะมีต้นทุนเฉลี่ย น้อยกว่า การผลิตแบบ Art Product คิดเป็นต้นทุนเฉลี่ย 2.30 บาท เนื่องจากการประหยัดต่อขนาดที่ส่งผลให้ ต้นทุนของค่าใช้จ่ายการผลิตและแรงงานเฉลี่ยต่อหน่วย ลดลง และในงานวิจัยของ สุเวทย์ (2542) พบว่าลำดับ

ปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตเครื่องปั้นดินเผาเรียงจากมากไปหาน้อย มีดังนี้ ลำดับที่ 1 คือ วัสดุ (ดิน) ที่ใช้ในการปั้น ลำดับที่ 2 คือ คน หมายถึง ช่างปั้นผลิตภัณฑ์ และลำดับที่ 3 คือ เงิน หมายถึง เงินที่ใช้ในการลงทุนผลิตเครื่องปั้นดินเผา ลำดับที่ 4 การตลาด หมายถึง แหล่งที่จำหน่ายเครื่องปั้นดินเผา จึงเสนอแนวทางแก้ไขของผู้ประกอบการเครื่องปั้นดินเผาให้พัฒนาจัดหาเทคโนโลยีที่เหมาะสมต่อสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น การลดขนาดเครื่องปั้นดินเผาให้มีขนาดเล็กลงเพื่อประหยัดต้นทุนการผลิตด้านวัตถุดิบในการปั้นและการเผา จะเห็นว่าแม้เป็นการศึกษาวิจัยโครงสร้างต้นทุนและปัจจัยในการผลิตผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาชนิดเหมือนกันแต่เมื่อมีความแตกต่างกันในส่วนของผู้ที่ออกอุตสาหกรรมการผลิตแต่ละแห่งและช่วงเวลาที่ทำการศึกษาจะส่งผลต่อลำดับความสำคัญของปัจจัยการผลิตที่ต่างกันด้วย การมุ่งเน้นเสนอแนะแนวทางลดต้นทุนจึงแตกต่างกัน แต่อย่างไรก็ตามการทำเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงเครื่องนี้ เป็นอาชีพเสริมที่ว่างเว้นจากการทำอาชีพหลักคือเกษตรกรรม ซึ่งคนในชุมชนมีความชำนาญ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใฝ่ความเป็นอัตลักษณ์ของวัฒนธรรมประเพณีที่โดดเด่นและสวยงามคงทน สามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปซึ่งสามารถจำหน่ายและสร้างรายได้ให้แก่ชาวบ้านเป็นอย่างมาก อีกทั้งการผลิตยังเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน ต้นทุนการผลิตในภาพรวมยังไม่สูงมากนัก ดังนั้น การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของการผลิตเครื่องปั้นดินเผาจึงไม่ควรเน้นเฉพาะการลดต้นทุนเท่านั้น แต่ควรนำโครงสร้างต้นทุนที่ได้มาพิจารณากำหนดราคาขายเพื่อเป็นการสนับสนุนแรงงานที่มีฝีมือในชุมชน พัฒนาผลิตภัณฑ์จนสามารถเพิ่มผลตอบแทนและสร้างรายได้สร้างวิสาหกิจชุมชนที่ยั่งยืนต่อไปได้

สรุปผลการศึกษา

การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตเครื่องปั้นดินเผาของกลุ่มอาชีพหัตถกรรมบ้านเชียงเครื่องจ.สกลนคร ระยะเวลาโครงการ 5 ปี และใช้อัตราคิดลดร้อยละ 7.5 พบว่า การลงทุนของโครงการให้ผลตอบแทนดังนี้ อัตรากำไรขั้นต้นคิดเป็นร้อยละ 22.48 ของยอดขายและอัตรากำไรสุทธิคิดเป็นร้อยละ 15.45 ของยอดขาย กระแสเงินสดสุทธิ เท่ากับ 278,278.92 บาท มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) เท่ากับ 96,812.53 บาท ระยะเวลาคืนทุน (PB) 4 ปี 8 เดือน ระยะเวลาคืนทุนคิดลด (DPB) 5 ปี 4 เดือน และอัตราผลตอบแทนจากโครงการ (IRR) เท่ากับร้อยละ 12.82 ซึ่งเป็นอัตราผลตอบแทนของโครงการที่สูงกว่าอัตราคิดลดร้อยละ 7.5% ดังนั้น ในภาพรวมแล้วการผลิตเครื่องปั้นดินเผาของกลุ่มอาชีพหัตถกรรมบ้านเชียงเครื่องนี้ นับว่าเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสามารถในการทำกำไรและมีอัตราผลตอบแทนที่ยอมรับได้ จำนวนเงินลงทุนไม่สูงนัก กระบวนการผลิตสินค้าที่รวดเร็ว ใช้เทคโนโลยีในการผลิตที่ไม่ซับซ้อนและมีระยะเวลาคืนทุน

พอเหมาะ สรุปได้ว่าการผลิตเครื่องปั้นดินเผามีความคุ้มค่าต่อการลงทุน

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากคณะศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร ขอขอบคุณชาวบ้านกลุ่มอาชีพหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงเครื่องที่ให้ข้อมูลมาโดยตลอด รวมถึงบุคลากรทุกท่านที่กรุณาให้คำแนะนำ คณบดีผู้สนับสนุนหลักในการจัดทำงานวิจัย และโดยเฉพาะอย่างยิ่งคณาจารย์ในทีมวิจัยที่ช่วยเหลือในการดำเนินงานวิจัยให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี คุณค่าและประโยชน์ทั้งหมดจากงานวิจัยนี้ทีมผู้วิจัยจึงขอมอบแด่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เอกสารอ้างอิง

พจน์ย์ แก้วประเสริฐ. (2547). *โครงสร้างต้นทุนการผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์: กรณีศึกษากลุ่มหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด*. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระดับประเทศ. (2551). เครื่องปั้นดินเผาบ้านเชียงเครื่อง. ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระดับประเทศ (องค์กรมหาชน). ค้นเมื่อ 7 ตุลาคม 2551, จาก <http://www.elibrary.sacict.net>

สุเวทย์ อวยจินดา. (2543). *ปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของเทคโนโลยีการผลิตเครื่องปั้นดินเผาในชุมชนเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมหาวิทยาลัยมหิดล.

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. (2545, มิถุนายน). *โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์*. สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. *สมอ สาร*, 28(324). กรุงเทพฯ.